

BILDANDE AV NATURRESERVATET ALPASBERGET I BODENS KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, skall utgöra naturreservatet Alpasberget.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. I enlighet med 2 § ovannämnda förordning ska länsstyrelsen vara förvaltare av naturreservatet.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättningar för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Området sköts enligt fastställd skötselplan. Inriktningen ska vara fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning efter särskild utredning.
- I utvecklingsmarker kan även andra skötselåtgärder än naturvårdsbränning genomföras. Till exempel stängsling av ungskog eller avveckling av främmande trädslag för att gynna uppkomst av lövskog.
- Med undantag för avveckling av främmande trädslag ska trädfällning och påverkan på markskiktet undvikas vid alla typer av skötselåtgärder.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn:	Alpasberget
Kommun:	Boden
Lägesbeskrivning:	17 km V om Harads
Area:	77 ha
Fastigheter och ägare:	Kloken 2:4 (del av), Sveaskog Kloken 2:16, Staten genom Naturvårdsverket
Sameby:	Sirges, Jåhkågasska, Udtja, Tuorpon

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk.
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller tillvarata vindfällan.
3. På annat sätt än vad som anges under punkterna 1 och 2 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex. genom att borra, anordna upplag, gräva, schakta eller dumpa.
4. Uppföra byggnad eller annan fast anläggning.
5. Anlägga väg eller led.
6. Anlägga ledningar i luft, mark eller vatten.
7. Bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring eller avledande av vatten.
8. Inplantera växt- eller djurart.
9. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen på land eller i vatten.
10. Framföra motordrivna fordon.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. Utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning.
12. Uppföra älgstorn.
13. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, vägar eller andra anläggningar. Innan underhållsåtgärder utförs ska samråd ske med Länsstyrelsen.
3. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.
4. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttagas för att undvika skador på mark och vegetation.
5. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttagas för att undvika skador på mark och vegetation.
6. I de fall totalförsvaret har intressen (anläggningar och/eller planerade grupperingsplatser) inom reservatet får tillsyn och skyddsarbetsuppgifter utföras utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla sådana intrång i området som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet, exempelvis åtgärder för områdets vård och skötsel.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar.
3. Fånga, skada, döda eller bortföra ryggradsdjur. Störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
4. Insamla ryggradslösa djur.
5. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
6. Framföra motordrivna fordon.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttagas för att undvika skador på mark och vegetation.

2. I reservatet är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att jaga i enlighet med gällande lagstiftning.
3. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

FÖRESKRIFTERNAS IKRAFTTRÄDANDE

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag de publicerades i länets författningssamling. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB gäller omedelbart.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Area: 77 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 72 ha, varav produktiv skog ca 53 ha
Hällmark ca 1 ha
Myr ca 3 ha

Alpasberget, som sträcker sig 380 m ö h ligger 17 km väster om Harads i Bodens kommun. Berget är ett mycket brant och markerat skogsberg som tvärt reser sig 150 meter ovan vägen mellan Bodträskfors och Snasudden. Utsikten från den flacka toppen över det omgivande, kuperade landskapet är hänförande. Bergssidan är brant med många lodytor och småstup. I de högre delarna av området syns berg i dagen liksom i branten mot sydväst. Nedanför denna finns stora mängder block i en så kallad talusbrant. Den dominerande jordarten i reservatsområdet är morän som i allmänhet är tunnare på högre höjder. Berggrunden inom reservatsområdet består av sura till intermediära intrusivbergarter, intrusiv betydande att det är bergarter som har bildats genom att de har trängt in i andra bergarter.

En stor del av området består av urskogsartad tallskog som vuxit upp efter skogsbrand för 150-200 år sedan. I flera av träden påträffas dubbla brandljud. I den mäktiga sydbranten finns partier med frodig asp- och granskog men i huvudsak är skogen här en mager och stamtät tallskog av stavakartär. Insprängt i den senvuxna tallskogen finns många gammeltallar, både levande träd och silvriga torrakor. Många av de gamla träden bär spår efter skogsbrand i stammen. I branten finns landets rikaste växtplats för den sällsynta elfenbenslaven. Det är en bladlav som växer på mossiga klippor och block på ställen med hög och jämn luftfuktighet och skydd mot direkt solljus. Arten var år 2003 endast känd från 11 platser i Sverige. Under branten ligger stora nedfallna klippblock. I Alpasbergets nordostsluttning finns ett parti med gammal granskog i en frodig svacka. I den nedre delen finns också ett inslag av gammeltallar.

Nordöstra delen av reservatet utgörs av toppen och östra delen av det flackare berget Jan-Jönsahuvudet. Dess östra sluttning är tämligen brant och kläs av frodig, lövrik blandskog, bitvis med stort inslag av gamla och grova aspar. Också denna skog är

resultatet av en skogsbrand för länge sedan. Mängden död ved av framförallt asp och björk är stor. I slutningen står också en jättelik tall som är minst 500 år gammal och ca 2,5 meter i omkrets i brösthöjd.

Det finns många ovanliga arter i området utöver elfenbenslaven. Några exempel är doftticka, rosenticka, jättelav och mussellav, samtliga upptagna på den nationella rödlistan över hotade arter. Alpasberget är också en värdefull lokal för olika rovfåglar, däribland ugglor. Den gamla naturskogen och den speciella topografin skapar fina häckningsmiljöer.

Mitt i reservatet ligger den lilla våtmarken Bergmellanmyran. Där finns en rasad lada som vittnar om att myrslåtter bedrivits på platsen en gång i tiden. Några områden i reservatet ingår som utvecklingsmark, det största av dem ligger vid myren. Det är skog som påverkats av plockhuggning eller gallring och därigenom förlorat sin naturliga trädstruktur med gamla och döda träd.

Länsstyrelsens bedömning

Alpasberget är en ovanlig miljö med goda förutsättningar för en rik biologisk mångfald, genom lång skoglig kontinuitet, lövrika naturskogar och gamla överståndare av tall. Området är en värdefull lokal för olika rovfåglar liksom för den mycket sällsynta elfenbenslaven. Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB, bedömer länsstyrelsen att den inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade konsekvenser, såväl kostnadsmässiga som i övrigt att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

ÄRENDETS BEREDNING

De höga naturvärdena inom naturreservatet Alpasberget uppmärksammades i början av 2000-talet då avverkningar genomfördes på berget. I samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen genomförde under åren 2003-2004 redovisades området som ett skyddsvärt skogsområde. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under 2005 slöts en överenskommelse mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och länsstyrelserna i Norrbotten respektive Västerbotten, om hur de skyddsvärda områdena från inventeringen skulle bevaras långsiktigt. Överenskommelsen redovisades i en rapport (Naturvårdsverket, rapport 5498) där 168 områden i Norrbottens län pekades ut som blivande naturreservat. Naturreservatet Alpasberget är ett av dessa områden.

Naturvårdsverket och Sveaskog AB träffade den 13 juni 2008 en överenskommelse om formellt skydd av 431 särskilt värdefulla naturskogsområden i hela landet. Denna innebär att områdena, på i överenskommelsen angivna villkor, kan avsättas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning till Sveaskog. För länets del omfattas de områden som redovisats som naturreservat i Naturvårdsverkets rapport 5498. Överenskommelsen ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av delmål 1 *Långsiktigt skydd av skogsmark* i miljökvalitetsmålet *Levande skogar*.

Beslutet har föregåtts av samråd med Boden kommun som inte har inkommit med svar.

Förslaget har också remitterats till Försvarsmakten, SGU, Bergstaten och Skogsstyrelsen. Av dessa har Försvarsmakten, Skogsstyrelsen och SGU angett att de inte har något att erinra mot förslaget. SGU har dessutom i sitt yttrande givit värdefull information om berggrunden i området. Bergsstaten har avstått från att svara.

Markägaren Sveaskog har getts tillfälle att yttra sig över förslaget. Sveaskog är positiv till reservatsbildningen men anger i sitt yttrande att mer utrymme bör lämnas i beslut och skötselplan för naturvårdande skötsel av naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer dock att beslutet och skötselplanen redan ger tillräckliga möjligheter för naturvårdande skötsel och finner därför inte skäl att förändra beslutet med anledning av Sveaskogs synpunkter.

De berörda samebyarna har förelagts att yttra sig över förslaget. Inget svar har inkommit.

Naturskyddsföreningen i Norrbotten ställer sig i en skrivelse till Länsstyrelsen mycket positiva till reservatsbildningen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen (Miljödepartementet) enligt bilaga 3.

Länssstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

7 (7)

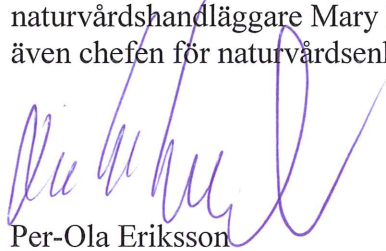
Datum
2010-06-08

Diarienummer
511-2722-08

NVR ID
NR 2021065

DE SOM DELTAGIT I LÄNSSTYRELSENS BESLUT

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Per-Ola Eriksson, efter föredragning av naturvårdshandläggare Mary Holmgren. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefen för naturvårdsenheten Ronny Edin och länsassessor Fredrik Hannu deltagit.

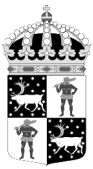
Per-Ola Eriksson

Mary Holmgren

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-2722-08

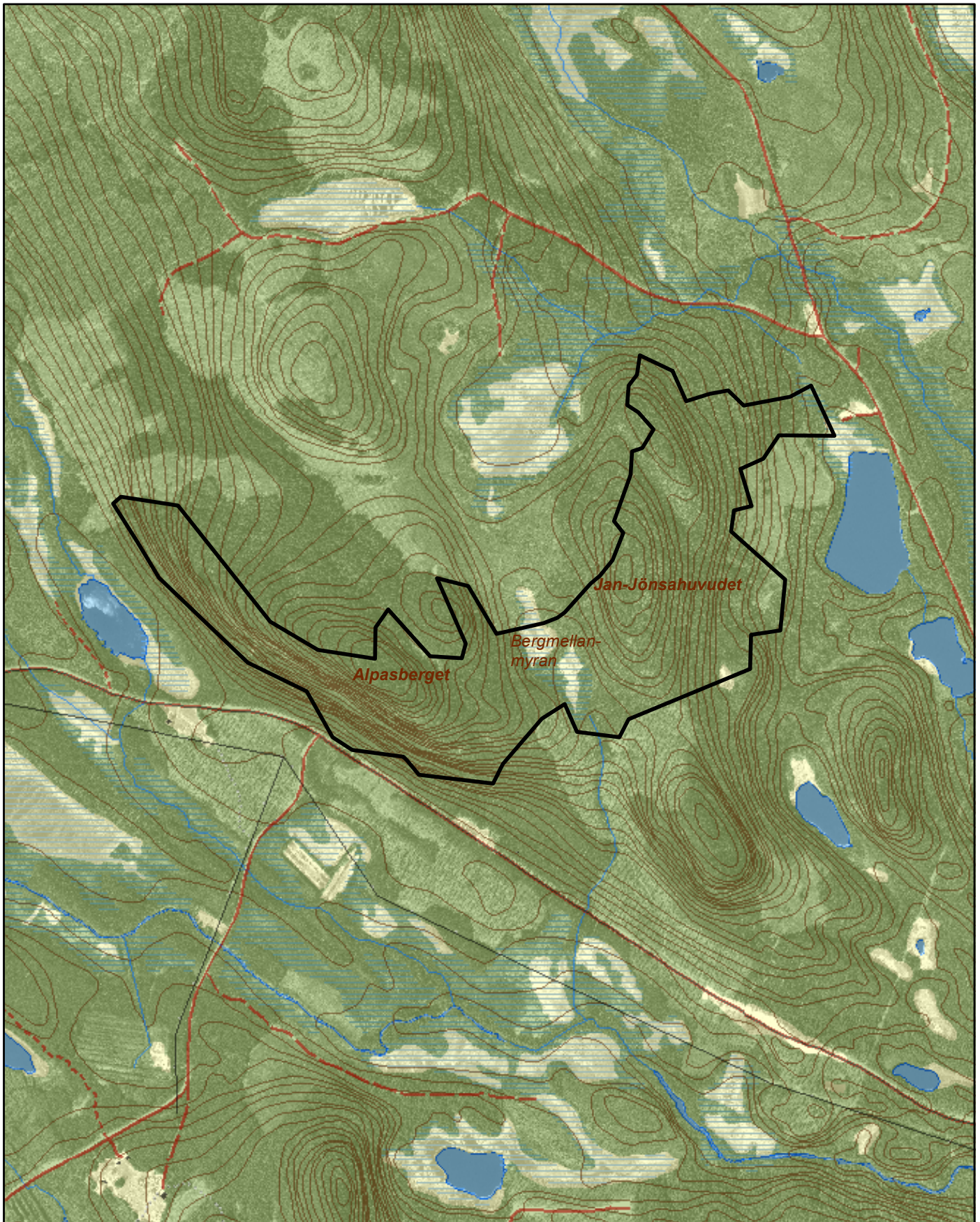
NR2021065

Bilaga 1

Naturreseptatet Alpasberget

Area 77 ha

Skala 1:15 000

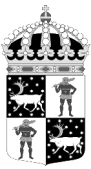

© Copyright Lantmäteriet 2010. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

 Gräns för naturreseptatet

0 250 500 Meter

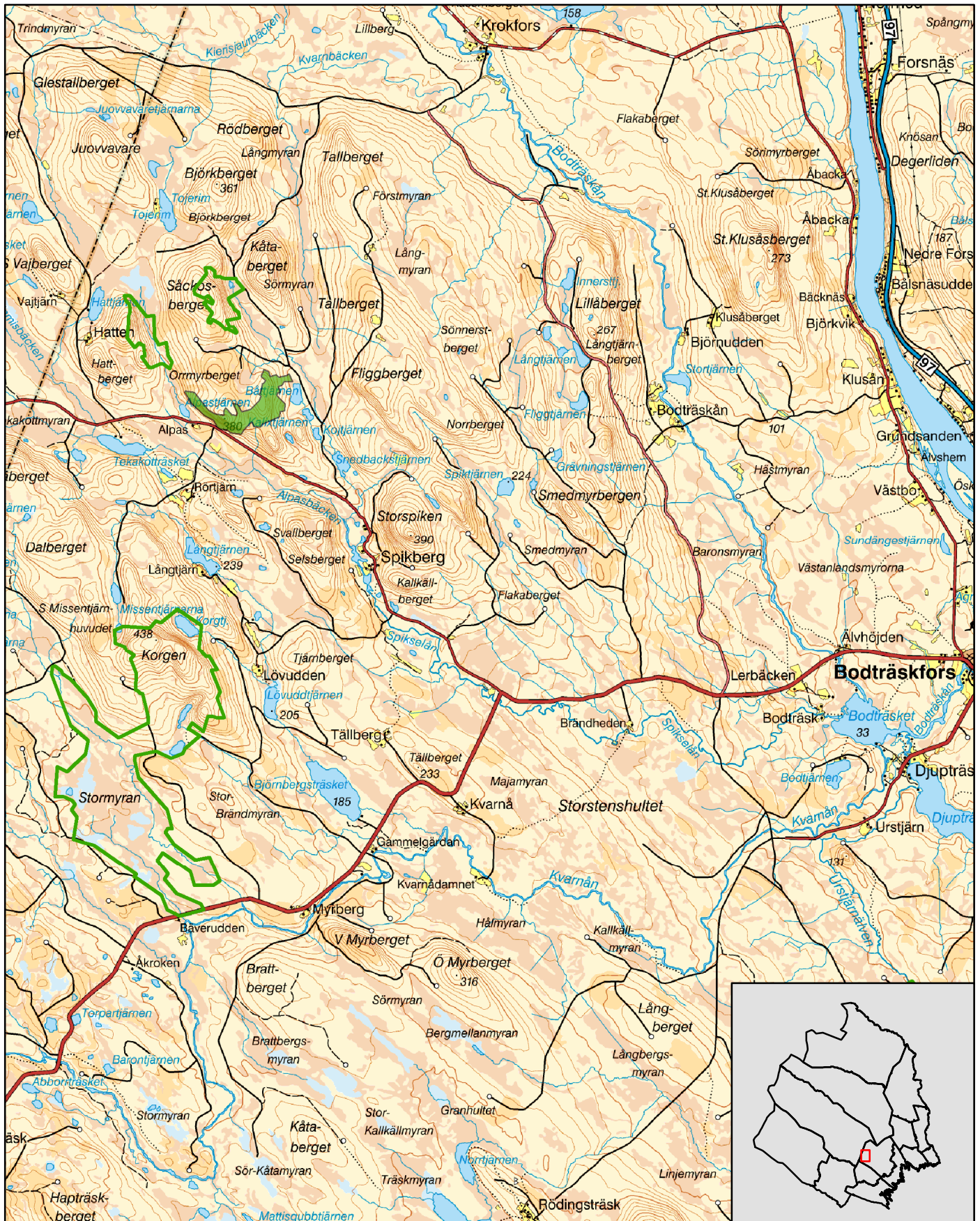

Naturreservatet Alpasberget

Boden kommun

Skala 1:100 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

© Copyright Lantmäteriet 2010. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

- Naturreservatet Alpasberget
- Andra naturreservat

0 1 2 3 4 5 Kilometer

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Regeringen, Miljödepartementet. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Regeringen, Miljödepartementet.

Ni ska i Ert överklagande ange

- * vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
- * hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
- * Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 0920 – 960 00.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ALPASBERGET I BODENS KOMMUN

ALLMÄNT OM PLANEN

Naturreservatets syfte ska vara styrande för reservatets långsiktiga vård och förvaltning.

Områdets avgränsning redovisas i bilaga A.

Beskrivning och uppgifter om naturreservatet finns i beslutet 511-2722-08.

Denna skötselplan ska ses över inom en tioårsperiod och vid behov revideras.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättningar för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploatering och arbetsföretag i området förhindras.
- Området sköts enligt fastställd skötselplan. Inriktningen ska vara fri utveckling med möjlighet till naturvårdsbränning efter särskild utredning.
- I utvecklingsmarker kan även andra skötselåtgärder än naturvårdsbränning genomföras. Till exempel stängsling av ungskog eller avveckling av planterade trädslag för att gynna uppkomst av lövskog.
- Med undantag för avveckling av främmande trädslag ska trädfällning och påverkan på markskiktet undvikas vid alla typer av skötselåtgärder.

NATUR

Skogsbestånden ska genom intern dynamik och andra naturliga processer fortsätta att utvecklas fritt. Våtmarkernas naturliga hydrologi och vegetation skall bevaras och endast förändras genom naturliga processer.

Utvecklingsmark skog

Eventuella skötselåtgärder i områdets utvecklingsmarker bör utredas och tas upp vid en revidering av skötselplanen. Tillsvidare ska dessa områden fortsätta att utvecklas fritt i riktning mot naturskog.

Brand

På grund av områdets begränsade storlek, brantens markanta lutning och förekomsten av flera mycket värdefulla arter så ska bränder som uppstår i reservatet släckas. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp så som fällning av träd eller anläggande av mineralgator bör undvikas.

GRÄNSER

Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och snarast efter att reservatet har beslutats.

Kontroll av gränsmarkeringar och rågångar ska göras minst vart tionde år.

FRILUFTSLIV OCH INFORMATION

Informationstavla med föreskrifter sätts upp på lämplig plats vid reservatet. Förslagsvis på plats som markerats på kartan i bilaga A. Informationstavlan ska också innehålla information om de närliggande naturreservaten Brännberget och Säckosberget.

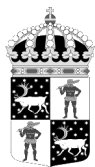
Aktuell information om naturreservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.

SAMMANFATTNING AV PRIORITERADE ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	När
Information på länsstyrelsens hemsida	Snarast efter att reservatet har beslutats
Utmärkning av reservatsgränsen	Snarast efter att reservatet har beslutats
Informationstavla vid reservatet	Snarast efter att reservatet har beslutats
Revidering av skötselplan	Senast 2020
Uppföljning av gränsmarkering	Minst vart tionde år
Underhåll av gränsmarkering	Vid behov

Bilaga:

- A. Karta
- B. Artlista

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-2722-08

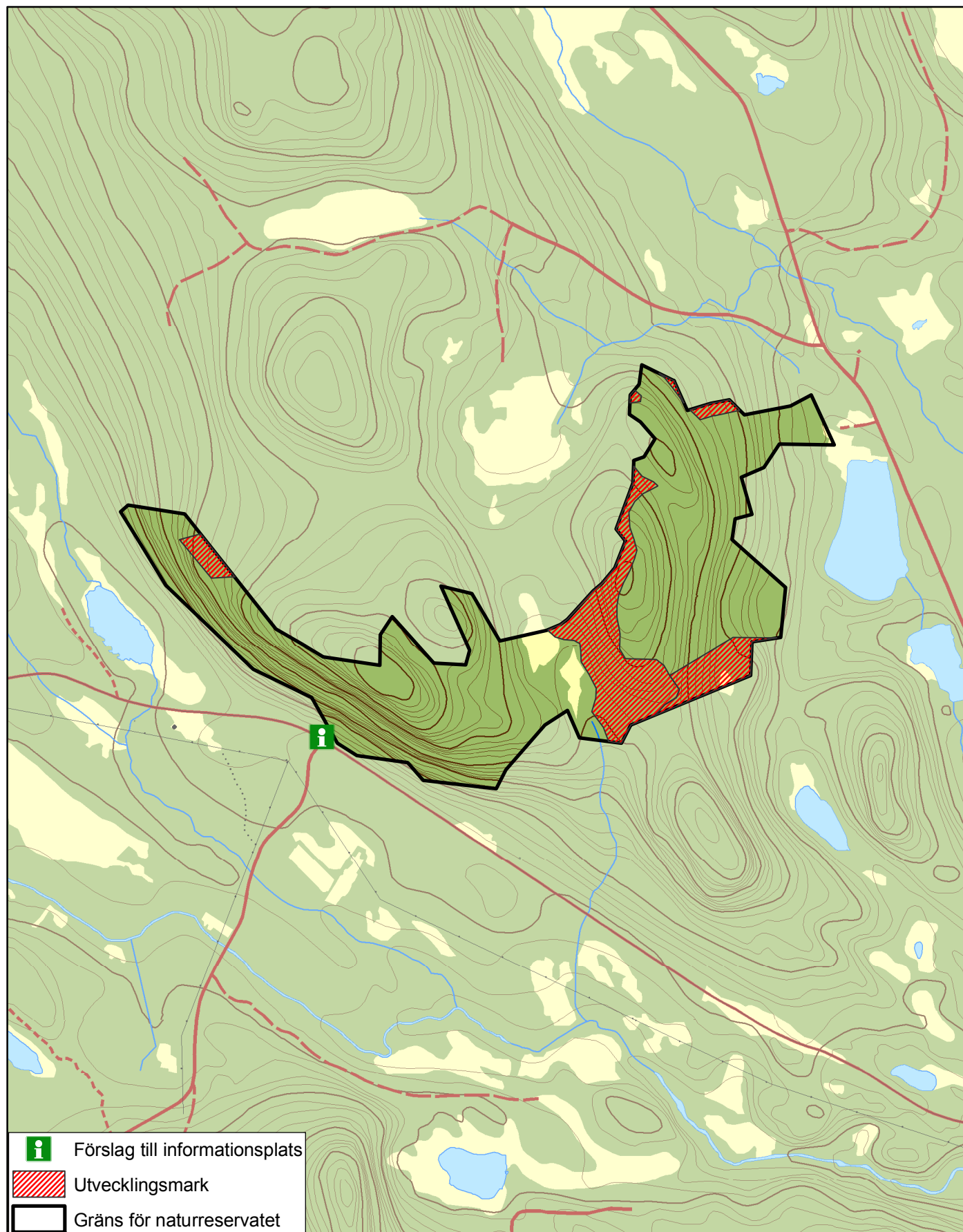
NR2021065

Bilaga A

Naturreseptatet Alpasberget

Avgränsning, markslag och information

Skala 1:15 000

© Copyright Lantmäteriet 2010. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

0 0,5 1 kilometer

Artlista naturreservatet Alpasberget

- signalarter och rödlistade arter

Svampar och lavar

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
1.	Doftticka	<i>Haploporus odorus</i>	VU
2.	Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT
3.	Grynslav	<i>Pannaria conoplea</i>	VU
4.	Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT
5.	Elfenbenslav	<i>Heterodermia speciosa</i>	VU
6.	Forsgytterlav	<i>Fuscopannaria confusa</i>	VU
7.	Jättelav	<i>Lobaria amplissima</i>	EN
8.	Knottrig blåslav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	NT
9.	Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
10.	Mussellav	<i>Normandina pulchella</i>	NT
11.	Ullticka	<i>Phellinus ferrogineofuscus</i>	NT
12.	Skinlav	<i>Leptogium saturninum</i>	
13.	Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT
14.	Slanklav	<i>Collema flaccidum</i>	
15.	Stuplav	<i>Nephroma bellum</i>	

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2010. EN= Starkt hotad VU=Sårbar, NT=Nära hotad

Källor:

- Länsstyrelsens översiktliga inventering 2003.
- Botanisk Tidskrift, vol 97, 3-4, s. 176-178, 2003.